C/2026/6151

19.11.2026

RÅDETS HENSTILLING

af 9. november 2026

om tilladelse til Italien til at afvige fra de maksimale vækstrater i nettoudgifterne som fastsat af Rådet i henhold til forordning (EU) 2024/1263 (aktivering af den nationale undtagelsesklausul)

(C/2026/6151)

RÅDET FOR DEN EUROPÆISKE UNION,

som henviser til traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, særlig artikel 121,

som henviser til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2024/1263 af 29. april 2024 om effektiv samordning af de økonomiske politikker og om multilateral budgetovervågning samt om ophævelse af Rådets forordning (EF) nr. 1466/97 ([1]), særlig artikel 26,

som henviser til henstilling fra Europa-Kommissionen, og

som tager følgende i betragtning:

(1) Forordning (EU) 2024/1263 udgør sammen med den ændrede Rådets forordning (EF) nr. 1467/97 ([2]) og det ændrede rådsdirektiv 2011/85/EU ([3]) de væsentligste elementer i EU's ramme for økonomisk styring. Rammens formål er at fremme sunde og holdbare offentlige finanser og bæredygtig og inklusiv vækst og modstandsdygtighed gennem reformer og investeringer samt at forhindre uforholdsmæssigt store offentlige underskud. Den fremmer det nationale ejerskab og lægger vægt på det mellemfristede sigte, samtidig med at der fokuseres på en effektiv og sammenhængende håndhævelse af reglerne.

(2) De maksimale vækstrater i nettoudgifterne, der fastsættes ved en rådshenstilling i overensstemmelse med artikel 17, stk. 1, artikel 19 eller artikel 20 i forordning (EU) 2024/1263, udgør den enkeltstående operationelle indikator for den årlige finanspolitiske overvågning for hver medlemsstat og er et centralt element i rammen for økonomisk styring. De maksimale vækstrater i nettoudgifterne, der fastsættes ved nævnte rådshenstilling, skaber en budgetmæssig begrænsning i fire eller fem år, som er baseret på en tilpasningsperiode på fire år, der kan forlænges med en yderligere periode på op til tre år.

([1]) EUT L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj.
([2]) Rådets forordning (EF) nr. 1467/97 af 7. juli 1997 om fremskyndelse og afklaring af gennemførelsen af proceduren i forbindelse med uforholdsmæssigt store underskud (EFT L 209 af 2.8.1997, s. 6, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1997/1467/oj).
([3]) Rådets direktiv 2011/85/EU af 8. november 2011 om krav til medlemsstaternes budgetmæssige rammer (EUT L 306 af 23.11.2011, s. 41, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2011/85/oj).

(3) Rammen giver større fleksibilitet med hensyn til anvendelsen af reglerne i tilfælde af exceptionelle omstændigheder, der ligger uden for medlemsstaternes kontrol, og som har stor indvirkning på de offentlige finanser, jf. artikel 26 i forordning (EU) 2024/1263 (»nationale undtagelsesklausuler«). I sådanne tilfælde kan Rådet efter anmodning fra en medlemsstat og på grundlag af en henstilling fra Kommissionen, der er baseret på dens analyse, inden for fire uger efter henstillingen fra Kommissionen vedtage en henstilling, hvori en medlemsstat gives tilladelse til at afvige fra sine maksimale vækstrater i nettoudgifterne som fastsat af Rådet, hvis i) exceptionelle omstændigheder, der ligger uden for medlemsstatens kontrol, ii) har stor indvirkning på dens offentlige finanser, og iii) forudsat at en sådan afvigelse ikke er til fare for den finanspolitiske holdbarhed på mellemlang sigt. Rådet skal tidsbegrænse en sådan afvigelse.

(4) På mødet den 10.-11. marts 2022 i Versailles forpligtede stats- og regeringscheferne sig til at styrke den europæiske forsvarskapacitet i lyset af Ruslands militære aggression mod Ukraine. Disse mål blev gentaget i det strategiske kompas for sikkerhed og forsvar. I sine konklusioner om europæisk forsvar af 6. marts 2025 bifalder Det Europæiske Råd Kommissionens hensigt om at henstille, at den nationale undtagelsesklausul i stabilitets- og vækstpagten aktiveres på en koordineret måde som en øjeblikkelig foranstaltning.

(5) I sin meddelelse af 19. marts 2025 ([4]) opfordrer Kommissionen alle medlemsstaterne til på en koordineret måde at udnytte fleksibiliteten ved den nationale undtagelsesklausul med henblik på at sikre maksimal indvirkning på EU's forsvarskapacitet. Denne fleksibilitet skal lette overgangen til højere forsvarsudgifter, forudsat at det ikke bringer den finanspolitiske holdbarhed på mellemlang sigt i fare. Det fremgår af meddelelsen, at aktiveringen af den nationale undtagelsesklausul vil give medlemsstaterne mulighed for at afvige fra de maksimale vækstrater i nettoudgifterne, der blev fastsat af Rådet ved godkendelsen af de mellemfristede planer for finans- og strukturpolitiske tiltag eller ved fastsættelsen af de korrigerende kurser under proceduren i forbindelse med uforholdsmæssigt store underskud, forudsat at denne afvigelse er begrundet i en forøgelse af forsvarsudgifterne i forhold til referenceåret, og at den årlige overskridelse til og med 2028 højst udgør 1,5 % af BNP. Stigninger derudover vil være genstand for den sædvanlige vurdering af overholdelsen af reglerne. Dette loft er nødvendigt for ikke at bringe den finanspolitiske holdbarhed i fare, samtidig med at alle medlemsstaterne kan udnytte fleksibiliteten, efterhånden som de øger niveauet af forsvarsudgifter. Den nøjagtige tilladte afvigelse fastsættes, når de endelige data er tilgængelige, for at sikre, at den yderligere fleksibilitet kun anvendes til det tilsigtede formål.

(6) I sin meddelelse af 3. juni 2026 bebuder Kommissionen, at anvendelsesområdet for den nationale undtagelsesklausul kan udvides, så den også omfatter de foranstaltninger, som medlemsstaterne har vedtaget efter den 28. februar 2026, og som styrker det europæiske energisystems strukturelle modstandsdygtighed og fremskynder udfasningen af fossile brændstoffer (herefter »energisikkerhedsforanstaltninger«) ([5]). Den 18. august 2026 offentliggjorde Kommissionen en meddelelse med yderligere vejledning til medlemsstaterne om anvendelsesområdet for og udformningen af den yderligere fleksibilitet for energisikkerhedsforanstaltninger ([6]). Foranstaltningerne bør finansieres nationalt med direkte budgetmæssige virkninger, besluttes efter den 28. februar 2026, være målrettede og omkostningseffektive og udformet på en måde, der maksimerer virkningen af deres bidrag til dekarbonisering og/eller energibesparelser, og styrke Europas energisikkerhed. For at sikre, at den finanspolitiske holdbarhed ikke bringes i fare, og for at begrænse den nødvendige stigning i den finanspolitiske tilpasning i senere perioder forbliver det eksisterende loft på 1,5 % af BNP uændret og finder anvendelse på både den forsvars- og energirelaterede fleksibilitet. Den fleksibilitet, der tillades for energisikkerhedsforanstaltninger, bør desuden højst udgøre 0,3 % af BNP om året, mens den kumulative fleksibilitet ved udgangen af 2028 højst bør udgøre 0,6 % af BNP.

(7) Italiens nettoudgiftskurs blev godkendt ved Rådets henstilling af 21. januar 2025 ([7]). Desuden blev der ved Rådets henstilling af 21. januar 2025 ([8]) fastsat en korrigerende nettoudgiftskurs for Italien for årene indtil 2026. Den fleksibilitet, som den nationale undtagelsesklausul giver, vil også blive taget i betragtning ved gennemførelsen af proceduren i forbindelse med uforholdsmæssigt store underskud og ved vurderingen af, om Italien har truffet virkningsfulde foranstaltninger.

([4]) Meddelelse fra Kommissionen C(2025) 2000 final af 19. marts 2025.
([5]) Meddelelse fra Kommissionen om det europæiske semester 2026 – forårspakken (COM(2026) 200 final).
([6]) Meddelelse fra Kommissionen – Vejledning til medlemsstaterne om udvidelse af anvendelsen af den nationale undtagelsesklausul til energisikkerhed (EUT C, C/2026/4514, 18.8.2026, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2026/4514/oj).
([7]) Rådets henstilling af 21. januar 2025 om godkendelse af Italiens nationale mellemfristede plan for finans- og strukturpolitiske tiltag (EUT C, C/2025/651, 10.2.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/651/oj).
([8]) Rådets henstilling med henblik på at bringe situationen med et uforholdsmæssigt stort underskud i Italien til ophør, 5035/25. Tilgængelig på: https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-5035-2025-INIT/da/pdf.

(8) Den 11. september 2026 indgav Italien en anmodning til Rådet og Kommissionen om aktivering af den nationale undtagelsesklausul for så vidt angår forsvar og energisikkerhed.

(9) Italien understreger i sin anmodning konsekvenserne af Ruslands fortsatte angrebskrig mod Ukraine, som kræver en betydelig forøgelse af forsvarsudgifterne. Denne situation er en exceptionel omstændighed, der ligger uden for den enkelte medlemsstats kontrol.

(10) Italien har i sin anmodning indberettet data for de samlede forsvarsudgifter frem til 2026 (tabel 1) og forventer yderligere forsvarsudgifter på op til 0,9 % af BNP inden udgangen af 2028. Stigningen vil afspejle både nye flerårige investeringsprogrammer og yderligere løbende udgifter, herunder højere personaleomkostninger og andre driftsomkostninger. Stigningen i forsvarsudgifterne har derfor en stor indvirkning på Italiens offentlige finanser og medvirker til at forværre den offentlige saldo og forøge den offentlige gæld.

Tabel 1

Samlede forsvarsudgifter i Italien

	2021 a	2022 a	2023 a	2024 a	2025 b	2026 b
Samlede offentlige forsvarsudgifter (i % af BNP)	1,4	1,2	1,2	1,3	1,3	1,3

Kilde: a: Eurostat. b: oplysninger, som Italien har forelagt Rådet og Kommissionen.

(11) De nationale statistikmyndigheder og Eurostat indsamler og offentliggør data vedrørende offentlige forsvarsudgifter i overensstemmelse med den internationale formålsklassifikation for offentlig forvaltning og service (COFOG) ([9]) inden for rammerne af det europæiske nationalregnskabssystem (ENS 2010) ([10]). Disse data kan bruges til at vurdere forsvarsudgifternes indvirkning på det offentlige underskud, den offentlige gæld og nettoudgifterne samt beslægtede begreber. Eurostat har i tæt samarbejde med de nationale statistikmyndigheder fastlagt en dataindsamlingsproces. Udgangspunktet bør være COFOG-forsvarskategorierne, idet der også tages hensyn til NATO's definition og bevarelse af muligheden for at håndtere uregelmæssigheder, der måtte skyldes forskelle i de respektive årlige indberetningssystemer. Dataindsamlingsprocessen er i overensstemmelse med rapporteringskravene i Rådets forordning (EF) nr. 479/2009 ([11]).

(12) For så vidt angår nogle af de kontrakter om militært udstyr, der undertegnes, mens den nationale undtagelsesklausul er aktiveret, kan det desuden hænde, at leveringen først finder sted på et senere tidspunkt og dermed først har en indvirkning på de offentlige finanser efter den periode, hvor den nationale undtagelsesklausul er aktiveret. For at tage højde for denne mulighed bør den fleksibilitet, der tillades inden for rammerne af den nationale undtagelsesklausul, også omfatte forsvarsudgifter, der er forbundet med en sådan senere levering, forudsat at de dertil knyttede kontrakter blev undertegnet i den periode, hvor klausulen var aktiveret, og at disse senere forsvarsudgifter forbliver under det overordnede loft nævnt ovenfor.

([9]) Manual on sources and methods for the compilation of COFOG statistics – Classification of the Functions of Government (COFOG) – 2019-udgaven (findes kun på engelsk).

([10]) Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 549/2013 af 21. maj 2013 om det europæiske national- og regionalregnskabssystem i Den Europæiske Union (EUT L 174 af 26.6.2013, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2013/549/oj).

([11]) Rådets forordning (EF) nr. 479/2009 af 25. maj 2009 om gennemførelse af den protokol om proceduren i forbindelse med uforholdsmæssigt store underskud, der er knyttet som bilag til traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab (EUT L 145 af 10.6.2009, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2009/479/oj).

(13) Udgifter, der finansieres med lån i henhold til Rådets forordning (EU) 2025/1106 ([12]) vil automatisk være omfattet af ovennævnte fleksibilitet. Medlemsstaterne skal derfor indberette alle forsvarsrelaterede udgifter, der afholdes inden for rammerne af SAFE-instrumentet, til Eurostat for så vidt angår kategorierne »forsvarsprodukter« og »andre produkter til forsvarsformål« som defineret i forordning (EU) 2025/1106.

(14) I sin anmodning af 11. september 2026 fremhæver Italien også konsekvenserne af den militære aktion i Den Persiske Golf, som bringer Europas langsigtede energisikkerhed i fare. Denne situation er en exceptionel omstændighed, som ligger uden for medlemsstatens kontrol og kræver en betydelig forøgelse af de offentlige udgifter for at mindske afhængigheden af og sårbarhederne knyttet til importerede fossile brændstoffer, og en sådan forøgelse af de offentlige udgifter bidrager dermed til at fremme energisikkerheden.

(15) Italien fremlægger i sin anmodning en indledende liste over planlagte energisikkerhedsforanstaltninger, der på grundlag af en foreløbig vurdering kan falde ind under anvendelsesområdet for fleksibiliteten for energisikkerhed. Denne indledende vurdering foregriber ikke fremtidige vurderinger af berettigelse, der skal foretages af Kommissionen. Disse foranstaltninger omfatter investeringer i f.eks. elektrificering af boliger, forbedring af private og offentlige bygningers og faciliteters energimæssige ydeevne, herunder skoler, universiteter og sundhedsfaciliteter, anvendelse af vedvarende energiløsninger, herunder solcellesystemer, målrettede finansielle incitamenter knyttet til dekarboniseringsinvesteringer, investeringer i jernbanetransport, offentlig transport og bæredygtig bytrafik samt udvidelse af produktionen af vedvarende energi, energilagring, fleksibilitet i energisystemer og biobrændstoffer.

(16) Kommissionen vil som led i sin regelmæssige finanspolitiske overvågning foretage en vurdering af berettigelsen for så vidt angår de konkrete foranstaltningers anvendelsesområde, additionalitet, målretning og omkostningseffektivitet samt deres budgetmæssige virkninger. Vurderingen foretages for at fastslå, hvilken del af fleksibiliteten der hidrører fra energisikkerhedsforanstaltninger, og som bør tages i betragtning ved oprettelsen af kontrolkontoen for Italien og ved vurderingen af overholdelsen af de anbefalede maksimale vækstrater i nettoudgifterne.

(17) Med henblik herpå bør Italien to gange om året indsende listen over konkrete energisikkerhedsforanstaltninger, der ifølge Italien er berettiget til fleksibilitet i henhold til den nationale undtagelsesklausul, til Kommissionen og fremlægge dokumentation for berettigelsen til fleksibilitet og foranstaltningernes budgetmæssige virkninger. Denne løbende indberetning om energisikkerhedsforanstaltninger vil indgå som en del af den halvårlige finanspolitiske overvågningsproces. Rapporteringen i foråret bør omfatte foranstaltninger og disses budgetmæssige omkostninger i det foregående år samt prognosen for dem i det indeværende år, mens rapporteringen i efteråret bør omfatte foranstaltninger for det indeværende år samt foranstaltninger for det følgende år, som er blevet vedtaget eller er blevet varslet på troværdig og tilstrækkeligt detaljeret vis. Dette vil give Kommissionen mulighed for i sin finanspolitiske overvågning at tage hensyn til de konkrete foranstaltninger til styrkelse af energisikkerheden inden for de maksimale årlige og kumulative lofter på henholdsvis 0,3 % og 0,6 % af BNP.

([12]) Rådets forordning (EU) 2025/1106 af 27. maj 2025 om oprettelse af instrumentet for sikkerhedstiltag for Europa (SAFE) gennem styrkelse af den europæiske forsvarsindustri (EUT L, 2025/1106, 28.5.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2025/1106/oj).

(18) En forøgelse af nettoudgifterne i den periode, der er omfattet af den nationale undtagelsesklausul, vil alt andet lige føre til en større offentlig gæld og et større underskud ved udgangen af denne periode. Ifølge Kommissionens vejledende fremskrivninger og ud fra en antagelse om en lineær fordeling frem mod 2028 af den maksimale forøgelse af de offentlige udgifter, der er tilladt i henhold til nærværende henstilling (dvs. der gøres fuld brug af loftet på 1,5 % af BNP), vil det offentlige underskud og den offentlige gæld målt i BNP i 2028 være henholdsvis 1,1 og 1,3 procentpoint højere, end hvis nettoudgifterne steg i overensstemmelse med den kurs, der er fastsat i Rådets henstilling C/2025/651. Dette vil sandsynligvis kræve en yderligere finanspolitisk tilpasning efter perioden med aktivering af den nationale undtagelsesklausul for at opfylde kravene i den finanspolitiske ramme, herunder for at sikre, at gældskvoten bringes eller forbliver på en troværdig nedadgående kurs eller forbliver på et forsvarligt niveau under 60 % af BNP på mellemlang sigt, og at underskuddet forbliver eller bringes ned under 3 % af BNP og fastholdes under referenceværdien på mellemlang sigt. Italien anerkender, at de strukturelt højere udgifter til forsvar og energisikkerhed fremover muligvis vil kræve, at der gennemføres politiske tiltag til at sikre finanspolitisk holdbarhed og overensstemmelse med de finanspolitiske regler på mellemlang sigt. Den begrænsede forventede stigning i underskuds- og gældsniveauet som følge af den nationale undtagelsesklausul sikrer sammen med Italiens tilsagn om at gennemføre den nødvendige tilpasning for at opfylde alle kravene i den finanspolitiske ramme i den næste plan, at den finanspolitiske holdbarhed bevares på mellemlang sigt.

(19) Denne henstilling ændrer ikke definitionerne af offentligt underskud, offentlig gæld og nettoudgifter eller beslægtede begreber. Italien skal indsamle og indberette data vedrørende disse begreber i overensstemmelse med forordninger (EU) 2024/1263, (EF) nr. 479/2009 og (EU) nr. 549/2013,

HAR VEDTAGET DENNE HENSTILLING:

1. Indtil 2028 har Italien tilladelse til at afvige fra og overskride de maksimale vækstrater i nettoudgifterne, der er fastsat ved henstilling C/2025/651, forudsat at overskridelsen af disse maksimale vækstrater i nettoudgifterne højst udgør:

   i) summen af:

      a) stigningen i forsvarsudgifter i procent af BNP siden 2024 (referenceår)

      b) de budgetmæssige omkostninger ved de berettigede foranstaltninger, der styrker energisikkerheden i perioden 2026-2028, med et loft på 0,3 % af BNP per år og 0,6 % af BNP kumuleret set i samme periode

   ii) forudsat at den samlede afvigelse, med hvilken de maksimale vækstrater i nettoudgifterne overskrides, ikke overstiger 1,5 % af BNP.

2. I årene efter 2028 kan Italien stadig afvige fra og overskride de maksimale vækstrater i nettoudgifterne som fastsat i en rådshenstilling i overensstemmelse med artikel 17, 19 eller 20 i forordning (EU) 2024/1263, forudsat at overskridelsen af disse maksimale vækstrater i nettoudgifterne er knyttet til levering af militært udstyr, der er indgået kontrakt om inden udgangen af 2028, og at den forbliver under det overordnede loft nævnt ovenfor.

3. I overensstemmelse med artikel 22, stk. 7, i forordning (EU) 2024/1263 registreres afvigelser fra de af Rådet fastsatte maksimale vækstrater i nettoudgifterne, som tillades ved denne henstilling, ikke som en debetpost på Italiens kontrolkonto.

4. For at sikre korrekt registrering af de yderligere udgifter skal Italien medtage faktiske og forventede data om de samlede forsvarsudgifter (COFOG-sektion 02), herunder forsvarsinvesteringer (COFOG-sektion 02 P.51) samt eventuelle udgifter, der skal finansieres med SAFE-lån, som ikke er omfattet af COFOG-sektion 02:

   a) for årene 2021 til og med år T-1 (hvor T er det indeværende år) i indberetningen til Kommissionen (Eurostat) i overensstemmelse med forordning (EF) nr. 479/2009

   b) for årene 2021 til og med år T (det indeværende år) i de nationale mellemfristede planer for finans- og strukturpolitiske tiltag og de årlige statusrapporter i overensstemmelse med artikel 11, stk. 1, artikel 15 og artikel 21, stk. 1, i forordning (EU) 2024/1263

c) for år T (det indeværende år) og T+1 i udkastene til budgetplaner i overensstemmelse med Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 473/2013 ([13]).

5. For at sikre korrekt registrering skal Italien i 2026-2028 aflægge rapport til Kommissionen om konkrete foranstaltninger til styrkelse af energisikkerheden med henblik på denne henstilling. Rapporteringen til Kommissionen om disse konkrete foranstaltninger bør følge den rapporteringsmodel, der er stillet til rådighed af Kommissionen, herunder oplysninger om status for gennemførelsen, dokumentation med hensyn til deres berettigelse og de anslåede budgetmæssige virkninger kvantificeret på en gennemsigtig og forsigtig måde. Rapporteringen skal finde sted to gange om året, om foråret senest den 15. april og om efteråret senest den 15. oktober i forbindelse med udkastene til budgetplaner.

Denne henstilling er rettet til Den Italienske Republik.

Udfærdiget i Bruxelles, den 9. november 2026.

På Rådets vegne

S. HARRIS

Formand

([13]) Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 473/2013 af 21. maj 2013 om fælles bestemmelser om overvågning og evaluering af udkast til budgetplaner og til sikring af korrektion af uforholdsmæssigt store underskud i medlemsstaterne i euroområdet (EUT L 140 af 27.5.2013, s. 11, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2013/473/oj).